

College van burgemeester en wethouders

Blekerijlaan 14
3447 GR Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Telefoon 14 0348
Fax (0348) 42 84 51
gemeentehuis@woerden.nl
www.woerden.nl

BTW-nummer
NL0017.21.860.B.02
KvK-nummer
50177214
IBAN-nummer
NL41BNGH0285009672

Onderwerp:
Zienswijze voorgenomen oprichting één omgevingsdienst in de provincie Utrecht
door het treffen van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Utrecht

Uw Kenmerk:

Documentnr.: D/24/161656
Zaaknr.: Z/23/065361

Uw brief van: 24 oktober 2024
geregistreerd onder nr.: D/24/

Behandeld door / doorkiesnummer:
I. Burger / 0348-428795

Datum: 23 januari 2025

Geacht College,

U heeft ons het 'Voorstel oprichting één omgevingsdienst in de provincie Utrecht door het treffen van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Utrecht' met bijbehorende stukken toegezonden. Conform de Wet op de gemeenschappelijke regelingen heeft u de raad de gelegenheid geboden om een zienswijze te geven op de ontwerp-regeling Omgevingsdienst Utrecht (ODU). En deze zienswijze kenbaar te maken aan het college. Hierbij ontvangt u onze zienswijze.

Algemeen

Formeel ligt nu de ontwerp-regeling Omgevingsdienst Utrecht voor, feitelijk gaat het vooral om het samengaan van de huidige twee omgevingsdiensten tot één omgevingsdienst. Het voornemen tot de oprichting van één nieuwe omgevingsdienst waarbij de bestaande omgevingsdienst RUD en ODRU samengaan, is een ingrijpend besluit voor deze twee diensten. Het initiatief voor deze samenvoeging is afkomstig van beide diensten. Het traject 'Naar één Omgevingsdienst Utrecht' wordt ook getrokken door beide diensten. Dit betekent dat er vanuit de beide diensten draagvlak is voor dit besluit.

We ondersteunen het samengaan van de beide omgevingsdiensten

Wij vinden het positief te lezen dat fase 1 door het gezamenlijk Algemeen Bestuur van de ODRU en van de RUD Utrecht op 17 oktober 2024 is afgerond. De in het inrichtingsplan beschreven missie en visie voor de nieuwe Omgevingsdienst Utrecht (ODU) onderschrijven wij. Ook wij willen een robuuste omgevingsdienst die in staat is de milieu-basistaken kwalitatief goed uit te voeren en kan adviseren bij de uitdagingen die er liggen op het gebied van de fysieke leefomgeving.

We hebben voor het vervolgtraject onderstaande voor ons belangrijke aandachtspunten:

Eindproducten fase 1 'richten' zijn helder en duidelijk

Afgelopen jaar is een intensief traject doorlopen om de eindproducten fase 1 op te stellen. Op hoofdlijnen kunnen wij ons vinden in deze stukken. De uitgangspunten in het richtingsplan zijn

herkenbaar als een logisch vervolg op de gemeenschappelijke regeling van de ODRU. Dit geldt ook voor de ontwerp-regeling Omgevingsdienst Utrecht. Op de ontwerp-regeling hebben wij geen opmerkingen. De rudimentaire begroting is een nuttige rekenexercitie, maar het geeft nog geen inzicht in de kosten die de nieuwe Omgevingsdienst Utrecht met zich meebrengen. Tot slot geeft Routekaart fase 2 het inzicht dat er in fase 2 nog een aantal belangrijke zaken voor de nieuwe omgevingsdienst worden bepaald.

Fase 2 bevat nog kritische momenten.

Nog niet alle relevante stukken en informatie zijn nu beschikbaar. Die komen in fase 2. Het gaat hier vooral om;

- de financieringssysteem voor de nieuwe dienst die de verdeling van de bijdrage per deelnemer bepaalt;
- verordeningen, regelingen en besluiten die verder invulling geven aan het functioneren van de nieuwe dienst en de (financiële) afspraken met de deelnemers;
- inzicht in de risico's voor de komende jaren.

Dit maakt dat er tijdens fase 2 nog kritische momenten zijn die voor onze gemeente van belang zijn. De keuze om de stukken zo voor te leggen, komt voort uit de bestuurlijke ambitie om de nieuwe omgevingsdienst op te richten binnen deze bestuursperiode. Het vaststellingstraject van een gemeenschappelijke regeling kent een lange doorlooptijd, omdat deze in twee rondes langs de raad moet conform de Wet gemeenschappelijke regelingen. In de eerste ronde om een zienswijze te vragen en in de tweede ronde om toestemming te verlenen. Consequentie is dat de ontwerp-regeling nu al wel voor zienswijze aan de raad wordt voorgelegd, maar dat nog niet alle relevante informatie beschikbaar is.

In de tweede ronde moet de raad toestemming geven voor de nieuwe gemeenschappelijke regeling. Deze toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Om dit te kunnen beoordelen, is het voor de raad cruciaal dat alle relevante stukken tijdig beschikbaar zijn, zoals;

- de (ontwerp) begroting 2026 en bijdrageverordening Omgevingsdienst Utrecht;
- zoveel mogelijk kwantitatief inzicht in de risico's van de nieuwe Omgevingsdienst Utrecht voor de komende 5 jaar;
- belangrijke regelingen voor het functioneren van de Omgevingsdienst Utrecht en haar deelnemers, zoals de uittredingsregels.

Deze stukken hebben wij nodig om tot een afgewogen besluit te kunnen komen over het verlenen van de toestemming om de nieuwe gemeenschappelijke regeling aan te gaan.

De raad maakt afweging alvorens te besluiten over de benodigde toestemming

In fase 2 'richten' die in 2025 wordt uitgevoerd kunnen er voor gemeente Woerden aantoonbaar ongewenste effecten ontstaan. We geven mee dat de raad in dat geval zal overwegen of het ongewenste effect zodanig is dat dit het algemeen belang raakt.

Om te voorkomen dat de raad in de positie komt dat een dergelijke afweging aan de orde is, is het verzoek om in nauwe samenwerking met de deelnemers op bestuurlijk en ambtelijk niveau de stukken voor te bereiden. Gezien de samenwerking zoals wij die kennen met de ODRU mogen we verwachten dat dit ook gebeurt.

Garantie geen extra verhoging van de bijdrage voor de gemeente vanaf 2026

Gezien de financiële middelen van de gemeente Woerden en met het oog op het ravinjaar 2026 is een kostenstijging als gevolg van de nieuwe omgevingsdienst ongewenst. Vanuit gemeente Woerden mag maximaal gerekend worden op de ODRU bijdrage over 2025 plus indexering. Wij willen de garantie dat nieuwe omgevingsdienst hier rekening mee houdt bij het opstellen van de ontwerp-begroting 2026 Omgevingsdienst Utrecht en de financiële stukken voor daarop volgende jaren.

Zorg; zienswijze begroting 2026 en bijdrageverordening komen ná besluit toestemming te verlenen

Een punt van zorg is dat er te laat duidelijkheid is over financiële gevolgen van de fusie en kosten per deelnemer vanaf 2026. In de planning lezen wij dat de gemeenteraad na het gezamenlijk Algemeen Bestuur van 18 april 2025 om toestemming wordt gevraagd toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling. Toestemming geven kan tot medio september 2025.

Echter, de Ontwerpbegroting 2026 Omgevingsdienst Utrecht wordt pas ná het zomerreces 2025 voor zienswijze aangeboden aan de raden/staten. Dit betekent dat wij nog geen duidelijkheid hebben over de financiële gevolgen van de fusie op het moment dat we toestemming moeten geven. Zoals eerder in deze zienswijze aangegeven kunnen wij als raad dan niet de afweging maken om toestemming voor de nieuwe gemeenschappelijke regeling te verlenen. Wij vragen daarom de planning aan te passen.

Concreet vragen wij om;

- eerder een reële raming te geven van de bijdrage per 2026 en verder. Wij willen hier inzicht in hebben uiterlijk op het moment dat de raad in april 2025 om toestemming wordt gevraagd;
- én dat een aantal cruciale uitgangspunten die van belang zijn voor de deelnemersbijdrage op te nemen in de gemeenschappelijke regeling. Op deze wijze borgen we in ieder geval op hoofdlijnen wat de deelnemers kunnen verwachten in de begroting 2026 en verder.

Hanteer de meerwaarde als indicator voor het succes nieuwe Omgevingsdienst Utrecht

In het richtingsplan is benoemd wat de meerwaarde is van het oprichten van de nieuwe Omgevingsdienst Utrecht. Als deelnemer hopen we dat we deze meerwaarde de komende jaren ook gaan ervaren. Ons verzoek is daarom om de genoemde punten onder meerwaarde om te zetten in indicatoren die gebruikt kunnen worden om de komende jaren te monitoren of en hoe deze meerwaarde behaald is.

Bezuinigingen ook voor nieuwe Omgevingsdienst Utrecht aandachtspunt

De vorming van één omgevingsdienst Utrecht is niet ingegeven vanuit een bezuinigingsopgave.

Echter, zoals ook bekend is bij de ODRU en de RUD, hebben de gemeenten in 2026 te maken met een ravijnjaar. We ontkomen er niet aan om daarbij ook kritisch naar de gemeenschappelijke regelingen te kijken. Dit geldt ook voor de nieuwe Omgevingsdienst Utrecht.

Wij hebben de verwachting dat de nieuwe grotere dienst meer mogelijkheden heeft om efficiënter te werken. Het verzoek is om hier bij de inrichting en keuzes van processen rekening mee te houden.

Naast de interne bedrijfsvoering denken we ook aan doorontwikkeling van het gebruik van data om scherper te kunnen prioriteren en slimmer te werken bij bijvoorbeeld toezicht en handhaving. Dit helpt ook de gemeente om scherpere keuzes te kunnen maken in het uitvoeringsprogramma.

Tot slot, zoals ook al is opgenomen in onze zienswijze op de Kadernota 2026 van de ODRU, maak transparant wat de inspanningen en resultaten zijn om kosten te besparen. Van de ODRU en de in oprichting zijnde nieuwe Omgevingsdienst Utrecht.

Het worden drukke jaren voor beide omgevingsdiensten

In 2025 moet een enorme hoeveelheid werk verzet worden om vanaf 1 januari 2026 van start te gaan met de nieuwe Omgevingsdienst Utrecht. De strakke planning komt voort uit de begrijpelijke wens om binnen deze bestuursperiode tot een definitief besluit te komen. Het is echter geen noodzaak. We geven alle betrokken bij dit traject mee; 'zorgvuldigheid gaat voor snelheid'.

Wij wensen u succes met de verdere voorbereiding van de oprichting van de nieuwe Omgevingsdienst Utrecht.

Wij verzoeken u om deze zienswijze vóór 3 maart naar de Stuurgroep naar één Omgevingsdienst Utrecht te sturen. En de Stuurgroep te verzoeken om deze zienswijze mee te nemen in de besluitvorming.

Namens de gemeenteraad,

V.J.H. Molkenboer
voorzitter

drs. F.E.H.M. Backerra
griffier